USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Davida Hipšra a soudců Lenky Krupičkové a Tomáše Foltase v právní věci žalobce: **Q. P. V.**, zastoupen Mgr. Ladislavem Bártou, advokátem se sídlem Purkyňova 6, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. 3. 2023, č. j. 19 Az 22/2022-56,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Odměna ustanoveného advokáta Mgr. Ladislava Bárty, **se určuje** částkou 3 400 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 19. 9. 2022, č. j. OAM-179/LE-BE02-HA13-2022, žalovaný zamítl žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. a) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o azylu“).

II.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě (dále též „krajský soud“), který ji zamítl rozsudkem ze dne 27. 3. 2023, č. j. 19 Az 22/2022-56. Krajský soud konstatoval, že žalovaný dostatečně zjistil skutkový stav a dospěl ke správnému závěru, že žalobce ze země původu odešel pouze z ekonomických důvodů. Sám žalobce ve své výpovědi opakovaně sdělil, že žádost o udělení mezinárodní ochrany podal z důvodů ekonomických a pro nemožnost splácet dluh soukromým osobám v zemi původu. Jeho tvrzení o obavách z věřitelů přitom zůstalo pouze ve zcela obecné rovině. Netvrdil žádné konkrétní okolnosti ohledně újmy, tím méně v intenzitě předvídané v § 14a zákona o azylu. Žalovaný proto nepochybil, pokud se obavami z věřitelů nezabýval. Žalobce neuvedl ani žádné skutečnosti svědčící o tom, že

by mohl být ve vlasti pronásledován z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Prostý poukaz na existenci komunistického režimu není bez dalšího relevantní.

III.

[3] Žalobce (dále též „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“). Domnívá se, že kasační stížnost je přijatelná, neboť krajský soud nesprávně posoudil otázku, zda jím namítané problémy s věřiteli vylučovaly aplikaci institutu zamítnutí žádosti pro zjevnou nedůvodnost podle § 16 odst. 1 písm. a) zákona o azylu. Konkrétně namítl, že se žalovaný vůbec nezabýval jeho tvrzením o vážné újmě, která mu hrozí ze strany lichvářských věřitelů. Takový postup je nesprávný, neboť ve Vietnamu nefunguje účinný právní systém, který by stěžovateli zaručil poskytnutí dostatečné ochrany před touto hrozící vážnou újmou. Je všeobecně známo, že vietnamské bezpečnostní složky a úřady jsou silně zkorumpované, což znemožňuje účinné a nestranné trestání kriminality a ochranu poškozených. K tomu citoval rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008-62 a dodal, že po něm nelze požadovat, aby využil ochranu ze strany příslušných státních orgánů. Jakákoliv snaha by vedla pouze ke gradaci útoků a násilí ze strany soukromých osob, přičemž vietnamská policie by mu jen těžko byla ochotna adekvátně pomoci. Žalovaný tedy pochybil, pokud vyhodnotil důvody žádosti stěžovatele jako čistě ekonomické a nezabýval se potenciálně azylově relevantní újmou, jíž by mohl být stěžovatel vystaven. Navrhl proto, aby Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek krajského soudu i rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

IV.

[4] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že jeho rozhodnutí i napadený rozsudek byly vydány v souladu s právními předpisy. Odkázal na správní spis, své rozhodnutí a vyjádření k žalobě a navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost, nebo aby ji zamítl pro nedůvodnost.

V.

[5] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[6] Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věci mezinárodní ochrany je její přijatelnost. Kasační stížnost je podle § 104a odst. 1 s. ř. s. přijatelná, pokud svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Výkladem institutu přijatelnosti se Nejvyšší správní soud zabýval například v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, na které pro stručnost odkazuje.

[7] Nejvyšší správní soud neshledal v posuzované věci přesah vlastních zájmů stěžovatele ani zásadní pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad do jeho hmotněprávního postavení. Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního

soudu totiž poskytuje dostatečnou odpověď na uplatněné kasační námitky a stěžovatel ve své argumentaci nevyložil žádné důvody, které by svědčily pro odklon.

[8] Ze správního spisu vyplývá, že stěžovatel podal dne 12. 8. 2022 žádost o udělení mezinárodní ochrany. Podání žádosti předcházelo jeho zajištění hlídkou policie dne 9. 8. 2022 z důvodu podezření na neoprávněné vstoupení a pobyt na území České republiky. Stěžovatel neměl cestovní doklad ani pobytové oprávnění. Téhož dne s ním bylo zahájeno řízení ve věci správního vyhoštění a dne 10. 8. 2022 bylo rozhodnuto o jeho správním vyhoštění na 2 roky a současně byl zajištěn za účelem správního vyhoštění. Ve správním řízení stěžovatel do protokolu uvedl, že z Vietnamu vycestoval dne 21. 6. 2019 letadlem do Rumunska, aby si tam našel práci a vydělal peníze. Po 3 letech mu zaměstnavatel chtěl ukončit pracovní poměr a koupit letenku zpět do vlasti. Jelikož se tam vrátit nechtěl, rozhodl se cestovat do České republiky, a to za pomoci převaděčů. Zde se mu nepodařilo sehnat zaměstnání, toliko žil a pomáhal krajanům ve večerce. Chce se dostat do Německa.

[9] Stěžovatel především namítal, že žalovaný se nedostatečně zabýval možností případné újmy, která stěžovateli hrozí ze strany jeho věřitelů. Tedy že žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav k této otázce. Ve vztahu k této námitce Nejvyšší správní soud odkazuje na svou ustálenou judikaturu, zejména na rozsudek ze dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003-59, publ. pod č. 181/2004 Sb. NSS. Z něj plyne, že je povinností správního orgánu zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu jen tehdy, jestliže žadatel o udělení azylu alespoň tvrdí, že zde azylově relevantní skutečnosti jsou. Správní orgán nemá povinnost domýšlet právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné a činit posléze k těmto důvodům příslušná skutková zjištění. Povinnost zjistit skutečný stav věci má správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl. Na tomto závěru Nejvyšší správní soud setrvává (srov. usnesení ze dne 17. 2. 2011, č. j. 1 Azs 31/2010-69, ze dne 27. 9. 2011, č. j. 8 Azs 12/2011-79, ze dne 9. 10. 2014, č. j. 4 Azs 144/2014-34, či ze dne 9. 3. 2017, č. j. 7 Azs 34/2017-26). V rozsudku ze dne 25. 10. 2004, č. j. 5 Azs 162/2004-42, kasační soud uvedl, že „[p]*okud stěžovatel v průběhu správního řízení (...) neuváděl jiné než ekonomické důvody, nelze potom žalovanému, následně poté i soudu vytýkat, že nevyhledával důvody jiné*.“ Dále Nejvyšší správní soud poukazuje na rozsudek ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 24/2003-42, kde v právní větě uvedl: „*Správní orgán není povinen hodnotit jiné skutečnosti než ty, které žadatel o azyl uvedl jako důvody, pro které o azyl žádá. Uvedl-li v řízení před správním orgánem pouze důvody ekonomické, nemůže účinně v řízení o kasační stížnosti namítat [§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.], že správní orgán nezjistil přesně a úplně skutkový stav, když nezjišťoval důvody jiné, žadatelem v řízení před správním orgánem neuváděné*.“). Zmínit lze rovněž rozsudek ze dne 17. 6. 2004, č. j. 3 Azs 23/2004-63, podle něhož „*je to právě stěžovatel, kdo v azylovém řízení určuje a svými tvrzeními vymezuje směr dalšího postupu správního orgánu rozhodujícího o jeho žádosti o udělení azylu tím, že pravdivě vylíčí všechny důvody, které ho vedly k opuštění země původu, a jen na stěžovateli je, jaké důvody v žádosti a následném pohovoru uvede. Jen důvody stěžovatelem uvedenými je pak správní orgán povinen se zabývat, neboť by bylo zcela proti smyslu a účelu azylového řízení, aby správní orgán, potažmo soud, posuzoval důvody jiné, stěžovatelem nesdělené, zvláště když správní orgán dal stěžovateli dostatečnou možnost uvést všechny důležité skutečnosti na podporu stěžovatelem podané žádosti o udělení azylu*.“

[10] Stěžovatel při poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu jako důvod své žádosti výslovně uvedl: „*Důvod je ten, že finanční situace rodiny je problémová, dlužím hodně peněž, kvůli cestě do Evropy, potřebuji zažádat o azyl, abych mohl pracovat kvůli zaplacení dluhů a vyřešení finanční situace rodiny.*“ Na toto tvrzení navázal při pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany, když na dotaz, proč opustil Vietnam, uvedl: „*Protože jsem měl finanční problém ve Vietnamu, proto jsem žádal pracovní vízum, abych mohl pracovat v Rumunsku.*“ V reakci na další dotazy nadále zdůrazňoval toliko tíživost finanční situace: „*Odmítl jsem se vrátit do Vietnamu, protože pokud se vrátím do Vietnamu, nebudu mít žádnou možnost jet do ciziny pracovat dál. Ve Vietnamu dlužím ještě hodně peněz a finanční situace rodiny je velmi vážná. Musím nějakým způsobem vydělat a zaplatit dluh a pomáhat rodině.*“; „*Kdybych se vrátil do Vietnamu, tak bych nemohl zaplatit dluhy, které mám v souvislosti se svou cestou do Rumunska.*“ Na dotaz, proč požádal o udělení mezinárodní ochrany v České republice, uvedl: „*Abych měl možnost tady zůstat a pracovat. Je tady mnoho Vietnamců, kteří by mi pomohli najít práci, vydělal si peníze, abych mohl zaplatit dluhy a pomohl rodině ve Vietnamu.*“ Stěžovatel popřel, že by měl ve Vietnamu problémy se státními orgány či bezpečnostními složkami a pouze v jedné odpovědi okrajově zmínil problémy se soukromými osobami, a to když odpovídal na otázku, zda měl ve Vietnamu problémy s někým mimo státní orgány. Uvedl: „*Mám problém se skupinou, která půjčuje na černo peníze s vysokým úrokem a která mi půjčila peníze, které jsem nezaplatil a nezaplatil jsem ani úroky. Když mi půjčili peníze, tak jsem jim zastavil dům a pozemky.*“ Nic podrobnějšího stěžovatel k těmto problémům nesdělil, naopak v závěru znovu zdůraznil tíživost finanční situace rodiny, kterou by chtěl vyřešit prací zde. Za této situace žalovaný nijak nepochybil, pokud označil za důvod žádosti stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany pouze ekonomické důvody. O žádných azylově relevantních potížích či obavách se stěžovatel skutečně nezmínil. Nelze tedy žalovanému vytýkat, že se nevěnoval eventuální hrozbě ze strany soukromých osob.

[11] Nutno dodat, že podle judikatury Nejvyššího správního soudu není případné vyhrožování ze strany soukromé osoby bez dalšího důvodem pro udělení azylu (srov. rozhodnutí ze dne 27. 8. 2003, č. j. 4 Azs 5/2003-51, ze dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004-48, nebo ze dne 14. 6. 2007, č. j. 9 Azs 49/2007-68). V právní větě rozsudku č. j. 3 Azs 22/2004-48, soud shrnul: „*Skutečnost, že žadatel o azyl má v zemi původu obavy před vyhrožováním ze strany soukromé osoby, není bez dalšího důvodem pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona č. 325/1999, o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., tím spíše v situaci, kdy politický systém v zemi původu žalobce dává občanům možnost domáhat se ochrany svých práv u státních orgánů, a tyto skutečnosti v řízení o udělení azylu nebyly vyvráceny.*“ V právní větě rozsudku ze dne 10. 2. 2006, č. j. 4 Azs 129/2005-54, doplnil: „*Obecné tvrzení stěžovatele o obavách z pronásledování či nebezpečí, které mu hrozí v zemi původu, bez prokázání existence takového nebezpečí, za situace, kdy se stěžovatel v zemi původu neobrátil se svými problémy na příslušné orgány, nelze podřadit pod zákonem vymezené důvody udělení azylu. Nebyla-li žádost o azyl podána bezprostředně po příjezdu na území České republiky, ale až poté, co stěžovateli nebyl pro pozdní podání žádosti prodloužen pobyt, na území České republiky pobýval nelegálně a hrozilo mu správní vyhoštění, svědčí to o její účelovosti.*“

[12] Je třeba poukázat rovněž na to, že stěžovatel o udělení mezinárodní ochrany nepožádal bezprostředně po příjezdu na území Evropské unie (červen 2019) ani České

republiky (červen 2022). K tomuto kroku přistoupil až poté, co byl dne 9. 8. 2022 zadržen policií a rozhodnutím ze dne 10. 8. 2022 zajištěn za účelem správního vyhoštění. Lze proto předpokládat, že o udělení mezinárodní ochrany požádal, aby si legalizoval svůj pobyt na území České republiky, a vyhnul se tak vyhoštění. V jeho jednání lze proto spatřovat účelovost (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 2. 2006, č. j. 4 Azs 129/2005-54, a ze dne 29. 6. 2005, č. j. 4 Azs 519/2004-83).

[13] S poukazem na shora uvedené důvody Nejvyšší správní soud odmítl kasační stížnost jako nepřijatelnou podle § 104a s. ř. s.

[14] Výrok o nákladech řízení o kasační stížnosti se opírá o § 60 odst. 3 větu první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

[15] Stěžovateli byl v řízení o žalobě ustanoven zástupce - advokát Mgr. Ladislav Bárta, který stěžovatele zastupuje i v řízení o kasační stížnosti. V takovém případě platí hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 10 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud jmenovanému zástupci určil odměnu za jeden úkon právní služby (písemné podání ve věci samé - kasační stížnost) ve výši 3 100 Kč podle § 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, a dále náhradu hotových výdajů - režijní paušál ve výši 1x 300 Kč podle § 13 odst. 4 uvedené vyhlášky. Nejvyšší správní soud tedy zástupci stěžovatele určil odměnu za zastupování a náhradu hotových výdajů ve výši 3 400 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. srpna 2023

David Hipšr
předseda senátu